

Marek Kunasz
Uniwersytet Szczeciński

PROPOZYCJA NARZĘDZIA DYDAKTYCZNEGO - METODYKA I PRZYKŁADOWE SPOSOBY WYKORZYSTANIA W NAUCZANIU PRZEDMIOTÓW EKONOMICZNYCH

1. OPIS NARZĘDZIA

Istota opisywanego zadania sprowadza się do ułożenia w logicznym porządku informacji zamieszczonych na oddzielnych kartkach. Studenci podzieleni na 3-4 osobowe grupy otrzymują zestaw przemieszanych kartek złożonych w kopercie. Następnym krokiem jest krótkie wprowadzenie do podejmowanej w ćwiczeniu tematyki oraz określenie sposobu ułożenia pomieszanych kartek zbieżnego z celem merytorycznym zadania. Ostatnim etapem procesu jest sprawdzenie poprawności wykonania zadania w każdej z grup.

To zadanie „sprawdza się” w procesie dydaktycznym, ponieważ łączy w sobie element zabawy (przypomina układanie „puzzli”) z transferem treści merytorycznych. Metoda ta może stanowić przydatne narzędzie stosowane przy wprowadzeniu do pewnej grupy powiązanych merytorycznie zagadnień, w powtórkach i podsumowaniu większej partii materiału.

W niniejszej publikacji zademonstrowane zostaną 3 przykłady wykorzystania tego narzędzia do prezentacji zagadnień mikroekonomicznych. Publikacja zawiera także gotowe wzorce do wykorzystania na zajęciach.

2. PRZYKŁADOWE SPOSOBY WYKORZYSTANIA NARZĘDZIA W NAUCZANIU PRZEDMIOTÓW EKONOMICZNYCH

Przykład 1

Teoria wyboru firmy – wskaźniki produktu, przychodu, kosztu i zysku

Zadanie przedstawione w przykładzie 1 ma na celu pomoc studentom w identyfikowaniu nazw (oznaczeń), formuł obliczania a także zależności zachodzących pomiędzy wskaźnikami, które są wprowadzane w trakcie zajęć z przedmiotu „Mikroekonomia” podczas studiowania zagadnień z zakresu teorii wyboru firmy. W omawianym obszarze tematycznym student musi poznać nawet do 16 wskaźników:

- produkt:
 - TP – produkt całkowity,
 - AP – produkt przeciętny,
 - MP – produkt marginalny.
- przychód (utarg):
 - TR – przychód całkowity,
 - AR – przychód przeciętny,
 - MR – przychód marginalny.
- koszt:
 - TC – koszt całkowity,
 - TVC – całkowity koszt zmienny,
 - TFC – całkowity koszt stały,

- ATC – przeciętny koszt całkowity,
- AVC – przeciętny koszt zmienny,
- AFC – przeciętny koszt stały,
- MC – koszt marginalny.
- zysk:
 - Π – zysk całkowity,
 - Π_j – zysk jednostkowy,
 - $M\Pi$ – zysk marginalny.

Zadaniem studenta jest przyporządkowanie do oznaczeń poszczególnych wskaźników formuł ich obliczania¹ oraz nazw.

Przykład 2

Podsumowanie I semestru – przedmiot „Mikroekonomia”

Zadanie w przykładzie 2 pokazuje w jaki sposób przedstawiane narzędzie można wykorzystać przy powtórkach większych partii materiału. To zadanie ma na celu pomoc studentom w identyfikowaniu nazw, definicji i obrazu graficznego krzywych poznanych w trakcie studiowania przedmiotu „Mikroekonomia” na zajęciach obejmujących następujące tematy:

- Koszt alternatywny i ograniczoność zasobów.
 - Mechanizm rynkowy.
 - Teoria wyboru konsumenta.
 - Teoria wyboru firmy.
- W ćwiczeniu studenci muszą zidentyfikować² następujące krzywe:
- krzywa możliwości produkcyjnych,
 - krzywa popytu,
 - krzywa podaży,
 - krzywa obojętności,
 - linia budżetu,
 - izokwanta,
 - izokoszta,
 - ścieżka ekspansji dochodowej,
 - ścieżka ekspansji cenowej,
 - ścieżka ekspansji produkcji.

Zadaniem studenta jest przyporządkowanie do nazw poszczególnych krzywych definicji oraz wykresów, na których zaprezentowano ich graficzny obraz.

¹ Większość ze wskaźników można obliczać z wykorzystaniem kilku formuł.

² i przyporządkować definicje oraz wykresy stanowiące obraz graficzny.

Przykład 3

Oddziaływanie czynników pozacenowych na stan równowagi rynkowej

Zadanie przedstawione w przykładzie 3 ma na celu przybliżenie studentom zagadnień oddziaływania czynników pozacenowych³ na stan równowagi rynkowej. Brane pod uwagę są 2 możliwe sytuacje:

- gdy zmiany w stanie równowagi rynkowej następują pod wpływem oddziaływania jednego czynnika (wpływ na popyt lub na podaż),
- gdy na rynku obserwujemy zmiany w obrębie popytu i podaży pod wpływem jednoczesnego oddziaływania 2 czynników.

Można zaobserwować ograniczoną ilość możliwości występujących w tym zakresie (jest ich 8).

Zadaniem studenta jest przyporządkowanie do wykresów opisu zilustrowanej na nich sytuacji rynkowej (np. wzrost popytu) a następnie określenie jakie zmiany zajądą w obrębie parametrów stanu równowagi (ceny równowagi i ilości równowagi), efektem czego będzie ciąg przyczynowo-skutkowy ilustrujący sytuację, która zaprezentowana została na wykresie.

3. GOTOWE WZORCE

Przykład 1

Teoria wyboru firmy – wskaźniki produktu, przychodu, kosztu i zysku

A. Oznaczenia wskaźników

TP=	MP=	AP=	TR=	AR=
MR=	TC=	TVC=	TFC=	ATC=
AVC=	AFC=	MC=	MΠ=	Π _j =
Π=				

B. Formuły obliczeniowe wskaźników

f. produkcji	$\Delta TP/\Delta L$	TP/L	P*Q	TC+Π
--------------	----------------------	------	-----	------

³ (np. wzrost dochodu konsumenta)

$AR \cdot Q$	TR/Q	$\Delta TR/\Delta Q$	$TFC+TVC$	$ATC \cdot Q$
$TR-\Pi$	$TC-TFC$	$AVC \cdot Q$	$TC-TVC$	$AFC \cdot Q$
$AFC+AVC$	TC/Q	$ATC-AFC$	TVC/Q	$ATC-AVC$
TFC/Q	$\Delta TC/\Delta Q$	$TR-TC$	Π/Q	$\Delta \Pi/\Delta Q$
$\Pi_j \cdot Q$	$P-ATC$	$AP \cdot L$		

C. Nazwy wskaźników

produkt całkowity	produkt przeciętny
produkt marginalny	przychód całkowity
przychód przeciętny	przychód marginalny
koszt marginalny	koszt całkowity
przeciętny koszt całkowity	całkowity koszt zmienny

całkowity koszt stały	przeciętny koszt zmienny
przeciętny koszt stały	zysk całkowity
zysk jednostkowy	zysk marginalny

Przykład 2

Podsumowanie I semestru – przedmiot „Mikroekonomia”

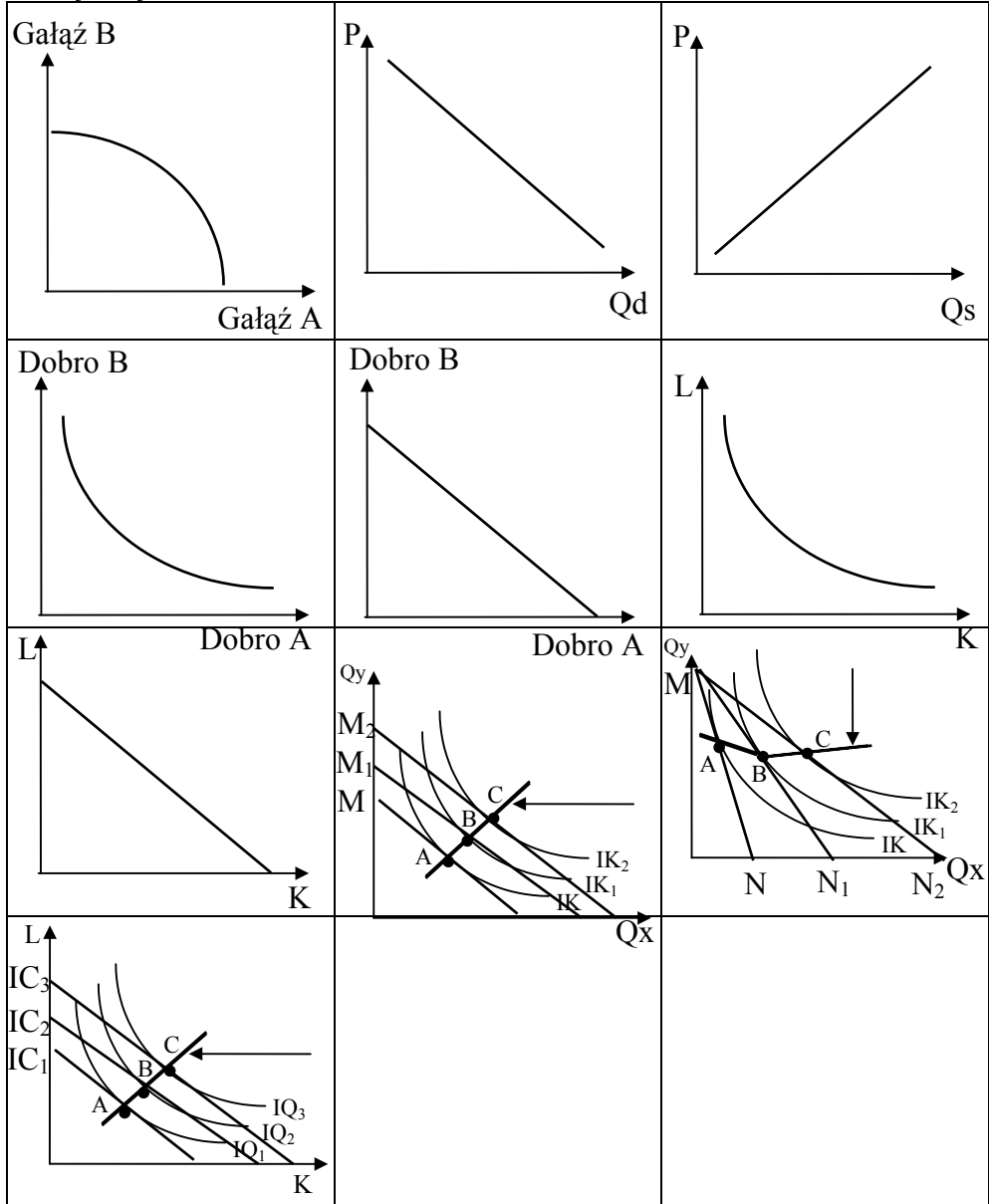
A. Nazwy krzywych

krzywa popytu	krzywa podaży	izokoszta
izokwanta	linia budżetu	krzywa obojętności
ścieżka ekspansji dochodowej	ścieżka ekspansji cenowej	ścieżka ekspansji produkcji
krzywa możliwości produkcyjnych		

B. Definicje

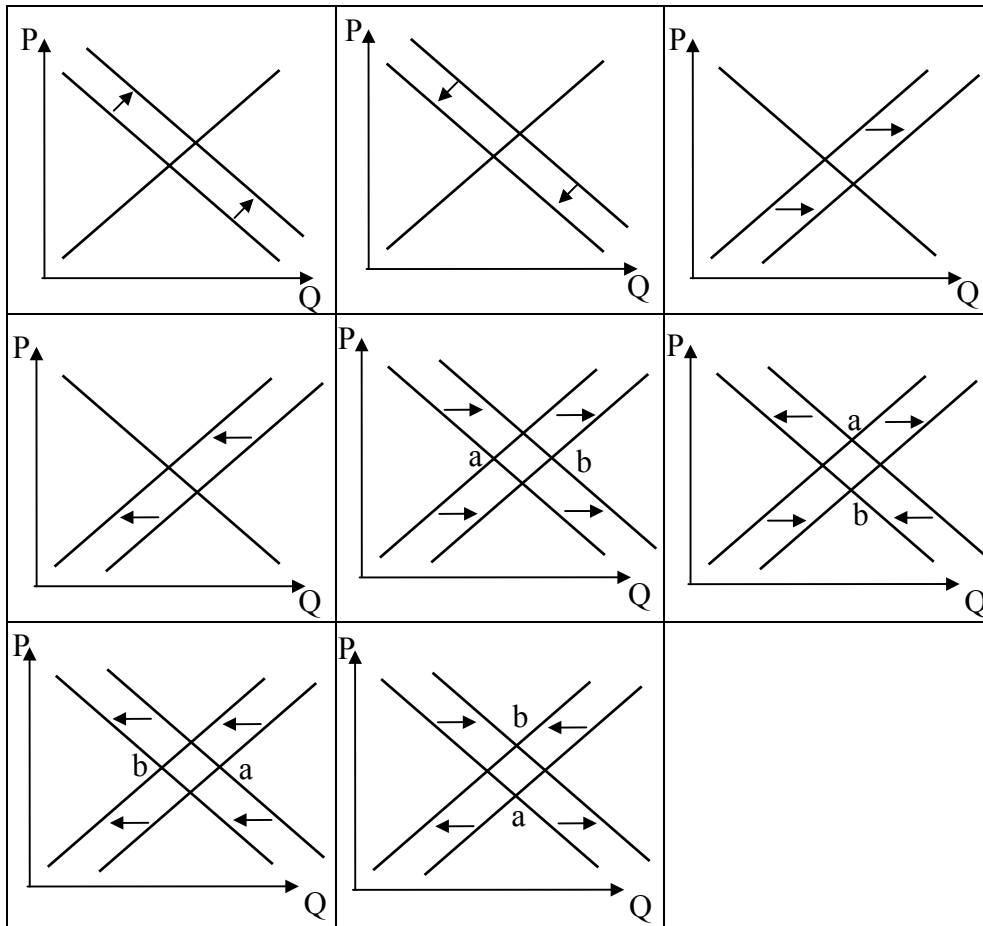
krzywa obrazująca zbiór kombinacji ceny i wielkości popytu
krzywa obrazująca zbiór kombinacji dóbr możliwych do wyprodukowania przy pełnym wykorzystaniu zasobów
krzywa obrazująca zbiór wszystkich kombinacji dwóch dóbr dających konsumentowi ten sam poziom satysfakcji
krzywa obrazująca zmiany w koszyku zakupów pod wpływem zmiany jego dochodu nominalnego
krzywa obrazująca wszystkie zestawienia czynników produkcji, które mogą być zakupione przez firmę po danym koszcie całkowitym
krzywa obrazująca zbiór kombinacji ceny i wielkości podaży
krzywa obrazująca wszystkie kombinacje dwóch dóbr, które może nabyć konsument, przy danym poziomie dochodów i cenach dwóch dóbr
krzywa obrazująca zmiany w koszyku zakupów pod wpływem zmiany jego dochodu realnego (zmiana ceny jednego dobra)
krzywa obrazująca zmiany w wielkości produkcji w wyniku rozwoju firmy
krzywa obrazująca zbiór wszystkich kombinacji zaangażowania czynników produkcji dających ten sam poziom produkcji firmy

C. Wykresy

Przykład 3
Oddziaływanie czynników pozacenowych na stan równowagi rynkowej

A. Wykresy

B. Elementy tworzące ciąg przyczynowo-skutkowy

- oddziaływanie jednego czynnika pozacenowego

wzrost popytu →	wzrost ceny → wzrost wielkości podaży
spadek popytu →	spadek ceny → spadek wielkości podaży
wzrost podaży →	spadek ceny → wzrost wielkości popytu
spadek podaży →	wzrost ceny → spadek wielkości popytu

- jednoczesne oddziaływanie dwóch czynników pozacenowych

wzrost popytu, wzrost podaży →
spadek popytu, wzrost podaży →
spadek popytu, spadek podaży →
wzrost popytu, spadek podaży →

niepewny skutek co do ceny → wzrost ilości równowagi
spadek ceny → niepewny skutek co do ilości równowagi
niepewny skutek co do ceny → spadek ilości równowagi
wzrost ceny → niepewny skutek co do ilości równowagi

4. ROZWIĄZANIA ZADAŃ

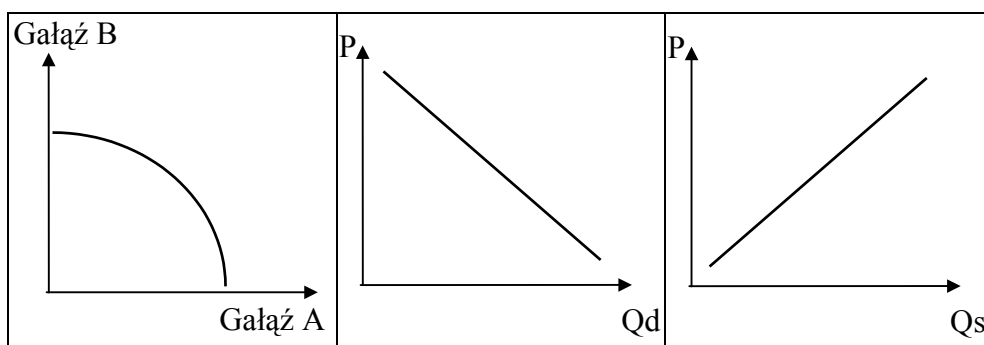
Przykład 1

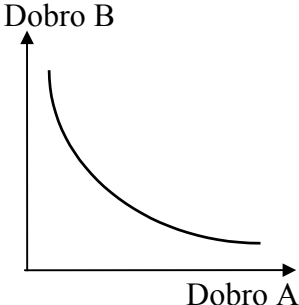
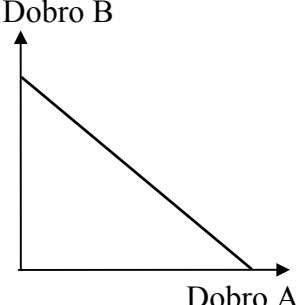
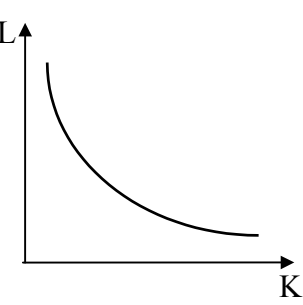
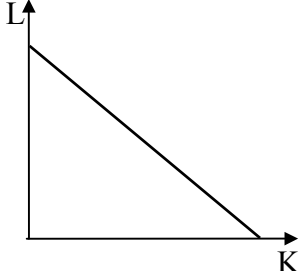
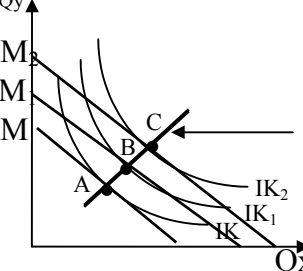
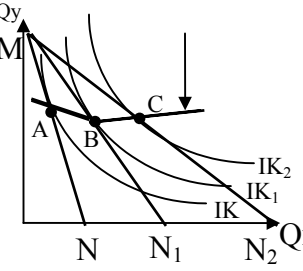
Teoria wyboru firmy – wskaźniki produktu, przychodu, kosztu i zysku

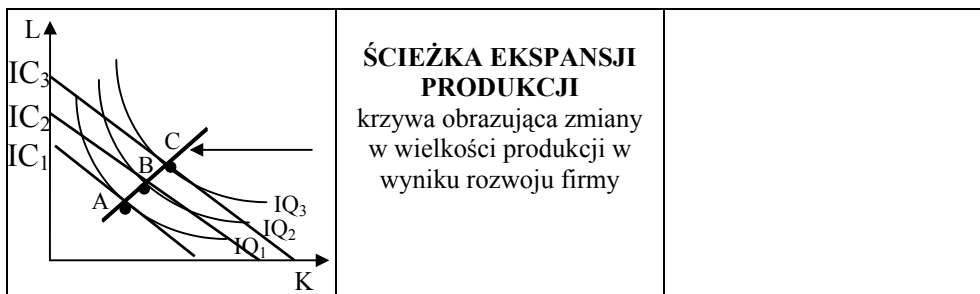
PRODUKT				
TP	produkt całkowity	f.produkcji	AP*L	
AP	produkt przeciętny	TP/L		
MP	produkt marginalny	$\Delta TP/\Delta L$		
PRZYCHÓD (UTARG)				
TR	przychód całkowity	P*Q	TC+Π	AR*Q
AR	przychód przeciętny	TR/Q		
MR	przychód marginalny	$\Delta TR/\Delta Q$		

KOSZT				
TC	koszt całkowity	$TVC+TFC$	$ATC*Q$	$TR-\Pi$
TVC	całkowity koszt zmienny	$TC-TFC$	$AVC*Q$	
TFC	całkowity koszt stały	$TC-TVC$	$AFC*Q$	
ATC	przeciętny koszt całkowity	$AVC+AFC$	TC/Q	
AVC	przeciętny koszt zmienny	$ATC-AFC$	TVC/Q	
AFC	przeciętny koszt stały	$ATC-AVC$	TFC/Q	
MC	koszt marginalny	$\Delta TC/\Delta Q$		
ZYSK				
Π	zysk całkowity	$TR-TC$	Π_j*Q	
Π_j	zysk jednostkowy	Π/Q	$P-ATC$	
$M\Pi$	zysk marginalny	$\Delta \Pi/\Delta Q$		

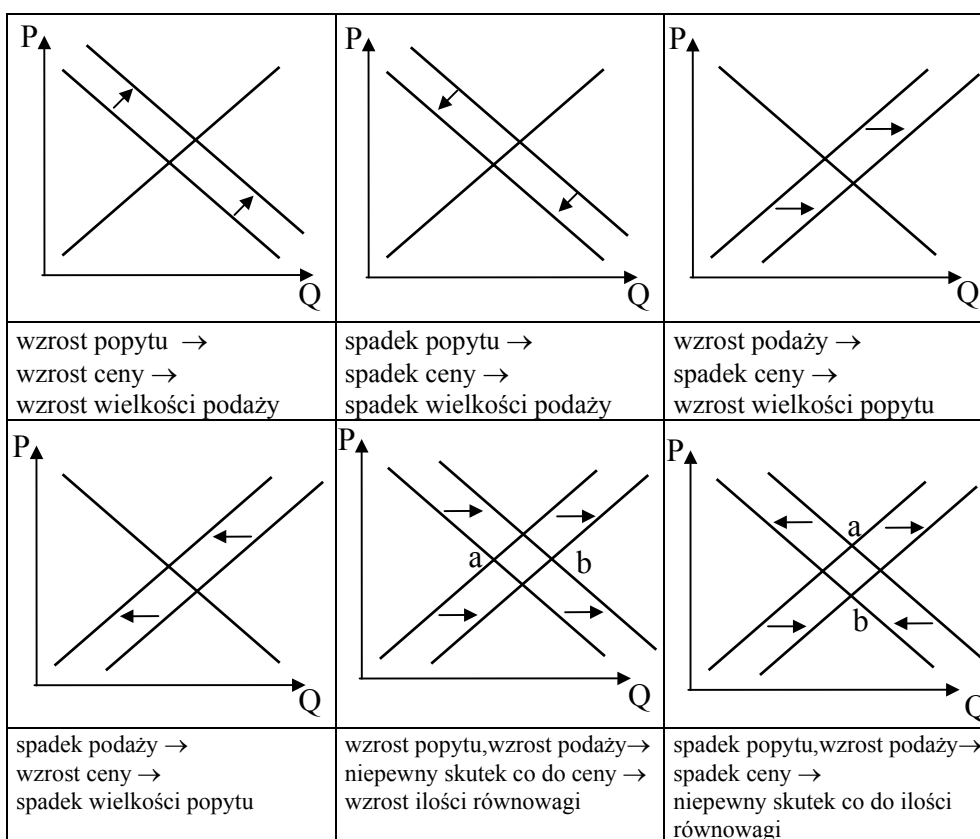
Przykład 2
Podsumowanie I semestru – przedmiot „Mikroekonomia”

<p>KRZYWA MOŻLIWOŚCI PRODUKCYJNYCH krzywa obrazująca zbiór kombinacji dóbr możliwych do wyprodukowania przy pełnym wykorzystaniu zasobów</p>	<p>KRZYWA POPYTU krzywa obrazująca zbiór kombinacji ceny i wielkości popytu</p>	<p>KRZYWA PODAŻY krzywa obrazująca zbiór kombinacji ceny i wielkości podaży</p>
		
<p>KRZYWA OBOJĘTNOŚCI krzywa obrazująca zbiór wszystkich kombinacji dwóch dóbr dających konsumentowi ten sam poziom satysfakcji</p>	<p>LINIA BUDŻETU krzywa obrazująca wszystkie kombinacje dwóch dóbr, które może nabyć konsument, przy danym poziomie dochodów i cenach dwóch dóbr</p>	<p>IZOKWANTA krzywa obrazująca zbiór wszystkich kombinacji zaangażowania czynników produkcji dających ten sam poziom produkcji firmy</p>
		
<p>IZOKOSZTA krzywa obrazująca wszystkie zestawienia czynników produkcji, które mogą być zakupione przez firmę po danym koszcie całkowitym</p>	<p>ŚCIEŻKA EKSPANSJI DOCHODOWEJ krzywa obrazująca zmiany w koszyku zakupów pod wpływem zmiany jego dochodu nominalnego</p>	<p>ŚCIEŻKA EKSPANSJI CENOWEJ krzywa obrazująca zmiany w koszyku zakupów pod wpływem zmiany jego dochodu realnego (zmiana ceny jednego dobra)</p>

Przykład 3
Oddziaływanie czynników pozacenowych na stan równowagi rynkowej

<p>spadek popytu, spadek podaży → wzrost ceny → niepewny skutek co do ilości równowagi</p>	<p>wzrost popytu, spadek podaży → wzrost ceny → niepewny skutek co do ilości równowagi</p>	